

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Ajankohtaista kuntapolitiikasta

2.9.2011

Hallinto- ja kuntaministeri Henna Virkkunen

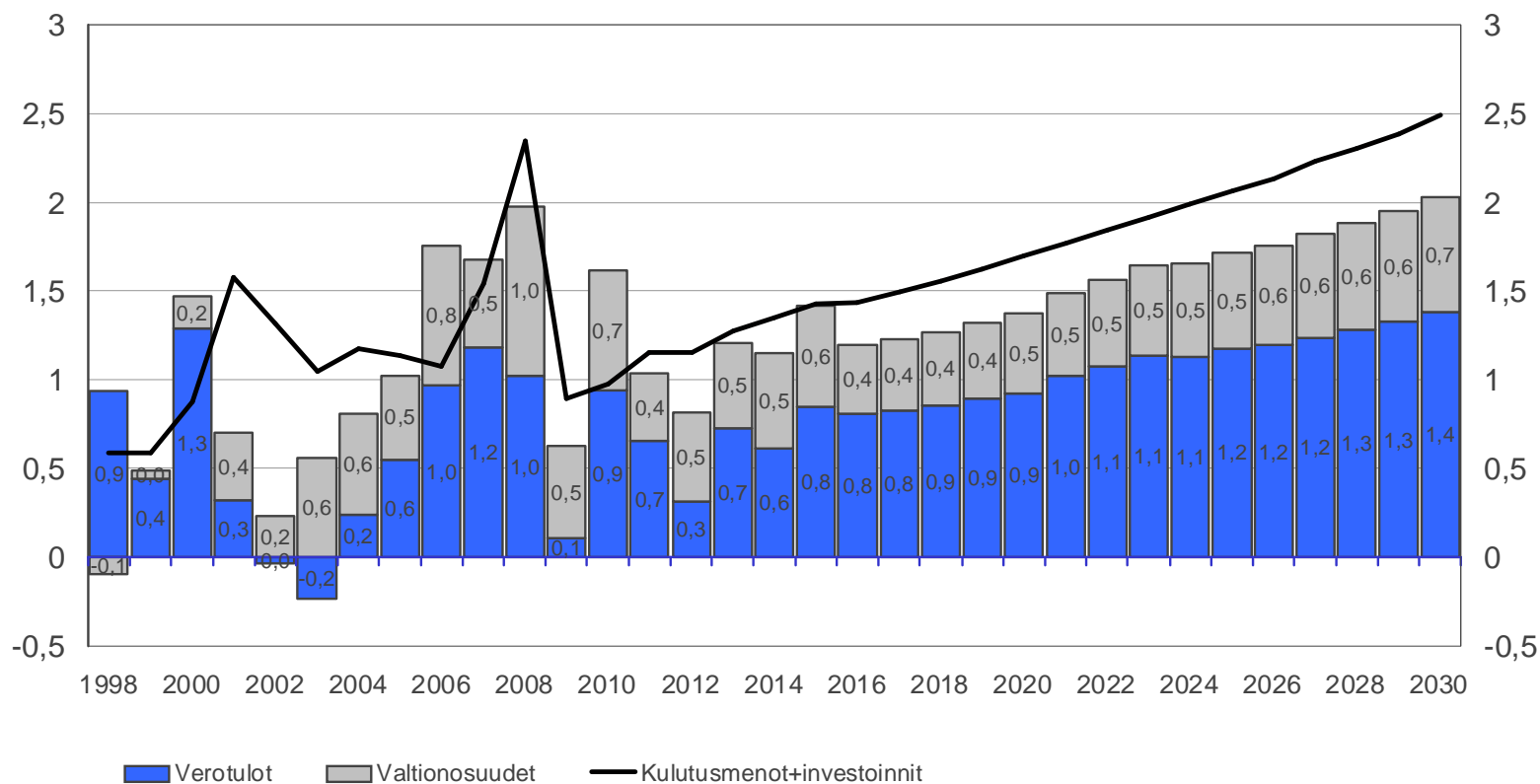
Kestävyyssvaje on myös kuntien ongelma

- ikääntymisestä aiheutuvista julkisten menojen nousupaineista noin puolet kohdistuu pääosin kuntien järjestämisvastuulla oleviin hoito- ja hoivapalveluihin

Kuntatalouden "kestävyysslaskelma" vuoteen 2030

(kuntien verotulot, valtionosuudet sekä kulutusmenot ja investoinnit)

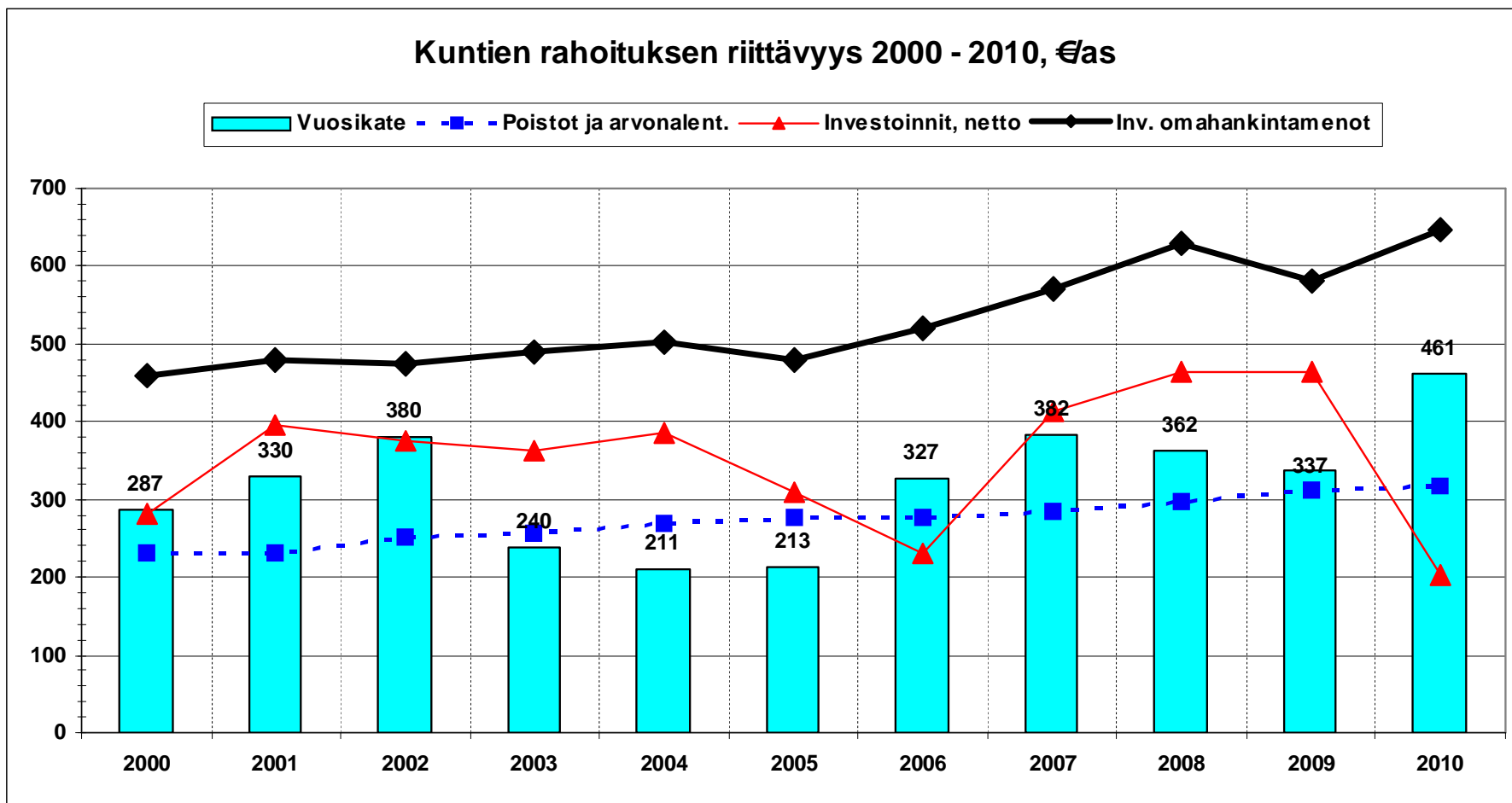
muutos edellisvuodesta, mrd. euroa (käyvin hinnoin)

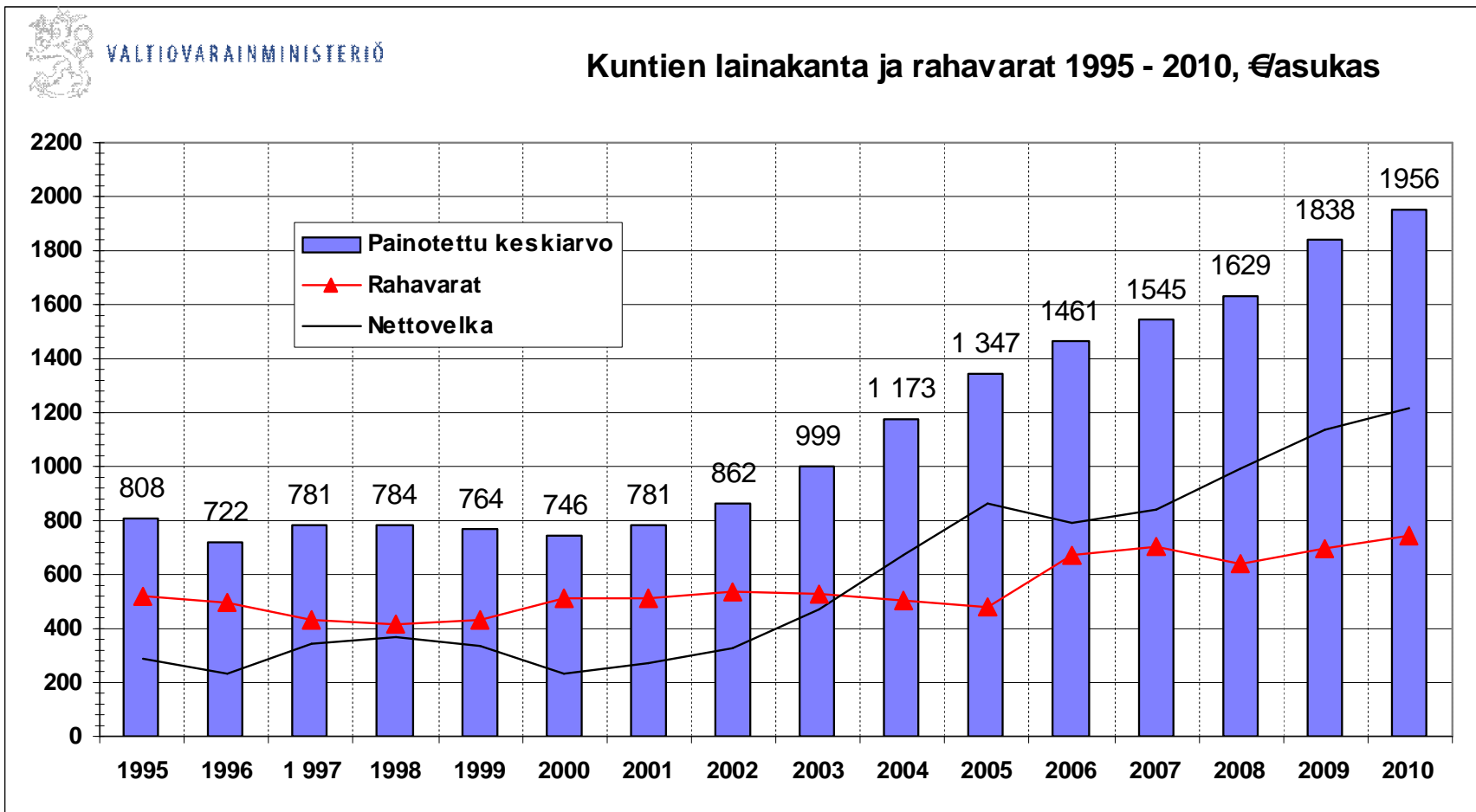
Lähde: Tilastokeskus, VM

2010 vuosikate 2000-luvun vahvin

Lainamäärä kasvussa, mutta kehitys tasaantui vuonna 2010

Kuntien tulojen muutoksia 2012

Valtionosuusprosentin tilapäinen laskeminen (VM:n kanta)

- etupainotteisesti vuoden 2012 alusta
- vaikutus valtionosuuksiin - **631 milj. euroa**

Yhteisöveron muutos (arvio):

- kuntien yhteisövero-osuuden korotus 5 %-yksiköllä vuosina 2012-2013
- HUOM! Yhteisöverokanta laskee 1 %-yksiköllä
- korotuksen vaikutus vuonna 2012 noin **+270 milj. euroa**

Indeksikorotus:

- vuonna 2012 indeksikorotus 3,7 %, ml. määräytymistekijän muutos, **+346 milj. euroa**

Kiinteistöveron poistaminen verotuloihin perustuvasta tasauksesta:

- toteutetaan vuoden 2012 alusta kustannusneutraalisti valtion ja kuntien välillä
- tulot lisääntyvät yli 30 euroa/as yhteensä 48 kunnassa
- tulot vähenevät yli 30 euroa/as yhteensä 148 kunnassa

Kustannustenjaon tarkistus:

- toteutetaan vuoden 2012 alusta
- valtionosuudet lisääntyvät **+373 milj. euroa**

=> YHTEISVAIKUTUS KUNTATALOUTEEN n. +360 m€

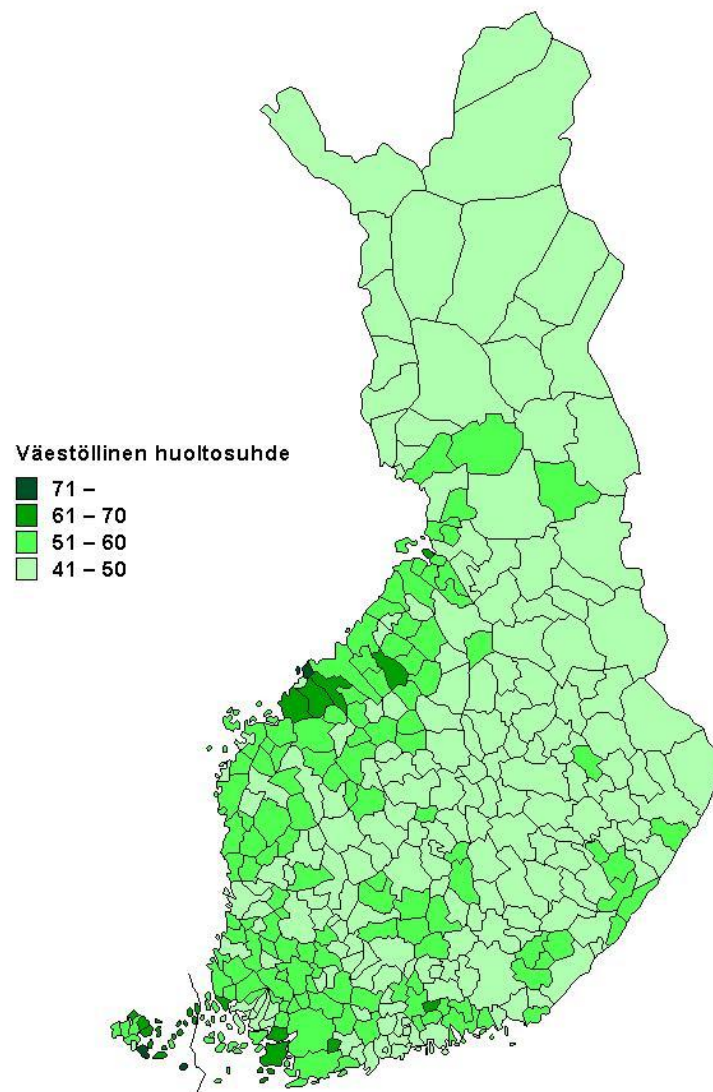

Kuntatalouden lähivuosien toimintaympäristö: hidastuvaa kasvua, hintapaineita ja valtiontalouden tasapainotusta

- **Keskipitkällä aikavälillä talouskasvun ennakoitaan hidastuvan**
 - VM:n suhdannekatsaus julkistettu kesäkuussa; sen jälkeen näkymät heikentyneet
 - Seuraava makroennuste julkistetaan 5.10. kun TAE annetaan eduskuntaan
 - Kansainvälisen talouden epävarmuudet kasvaneet
 - Työllisyyden koheneminen parantaa kuntien veropohjaa
 - Työttömyyden aleneminen pienentää kuntien työttömyyssidonnaisia menoja
- **Hintapaineet nousussa**
 - Inflaatio 2011 3,4 % ja 2012 2,7 % (kesäkuun ennuste)
 - Mitkä ovat vaikutukset tuleviin palkankorotuksiin ja kunta-alan tuleviin neuvotteluihin?
 - Inflaatio ja ansiotason nousu kohottaisi kuntien menoja sekä palkkojen että ostojen kautta
- **Valtiontalouden sopeutustalkoot alkaneella vaalikaudella**
 - Valtiontalous heikentyi taantuman seurauksena merkittävästi
 - Julkisen talouden kestävyys turvaamiseksi tavoitteena on valtiontalouden velan ja kokonaistuotannon suhteen kääntäminen selkeään laskuun vaalikauden loppuun mennessä.
 - Julkista taloutta vahvistetaan vaalikauden aikana tehtävillä etupainotteisilla menojen ja tulojen sopeutustoimilla sekä rakenteellisilla toimilla.
 - Valtion tuloja ja menoja sopeutetaan yhteensä 2,5 mrd. euroa vuoteen 2015 mennessä

Väestöllinen huoltosuhde kunnittain 1980

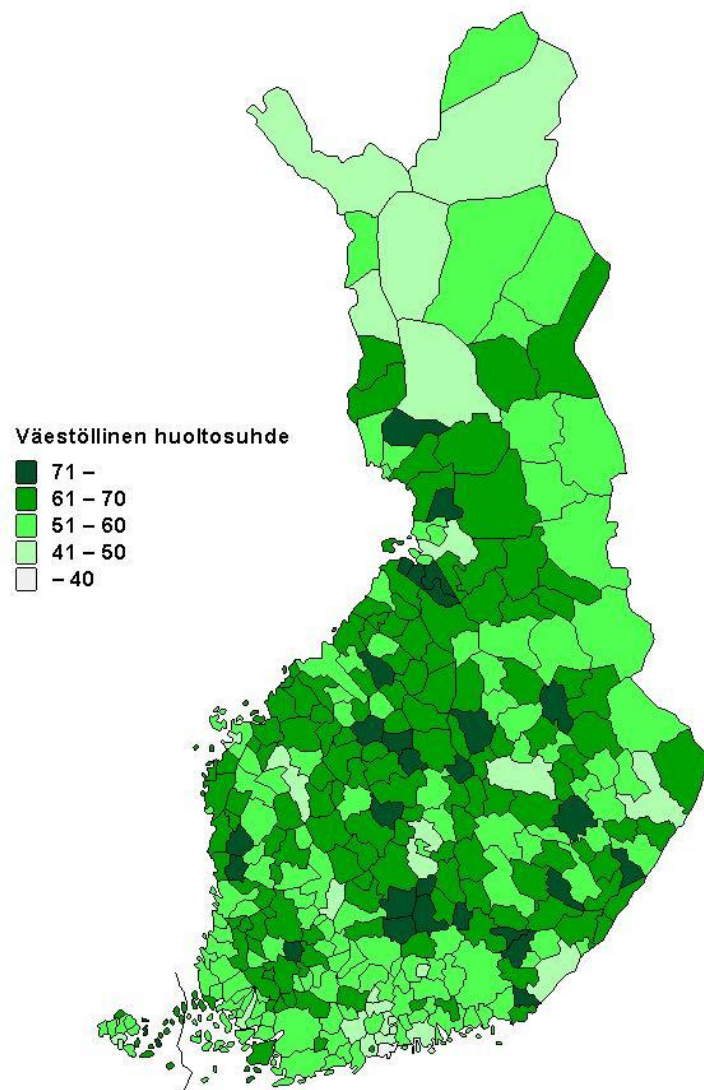

Aluejako 1.1.2011 mukainen – 336 kuntaa

Lähde: Tilastokeskus

Väestöllinen huoltosuhde kunnittain 2010

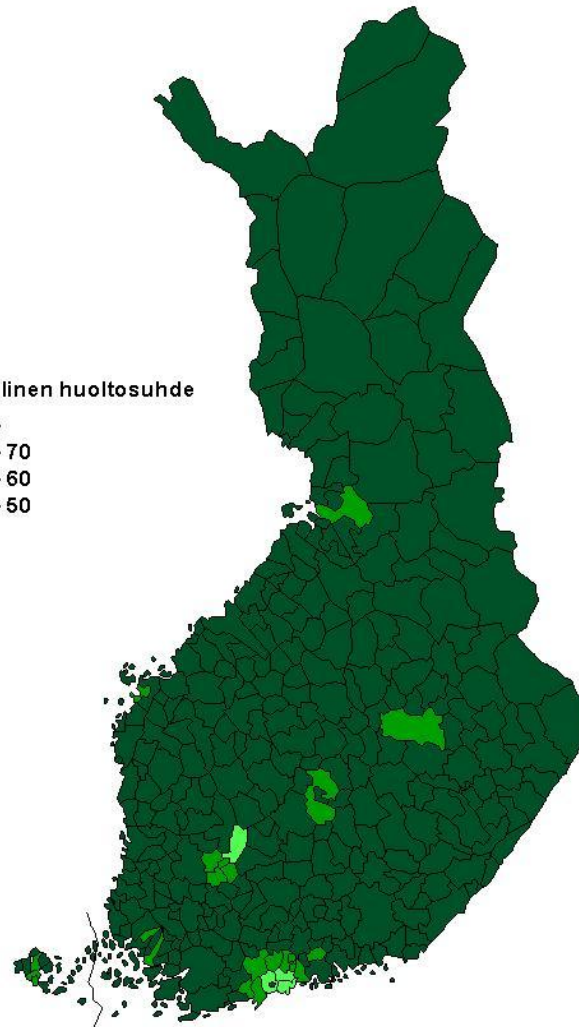
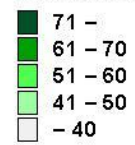
Aluejako 1.1.2011 mukainen – 336 kuntaa

Lähde: Tilastokeskus

Väestöllinen huoltosuhde kunnittain 2030

Väestöllinen huoltosuhde

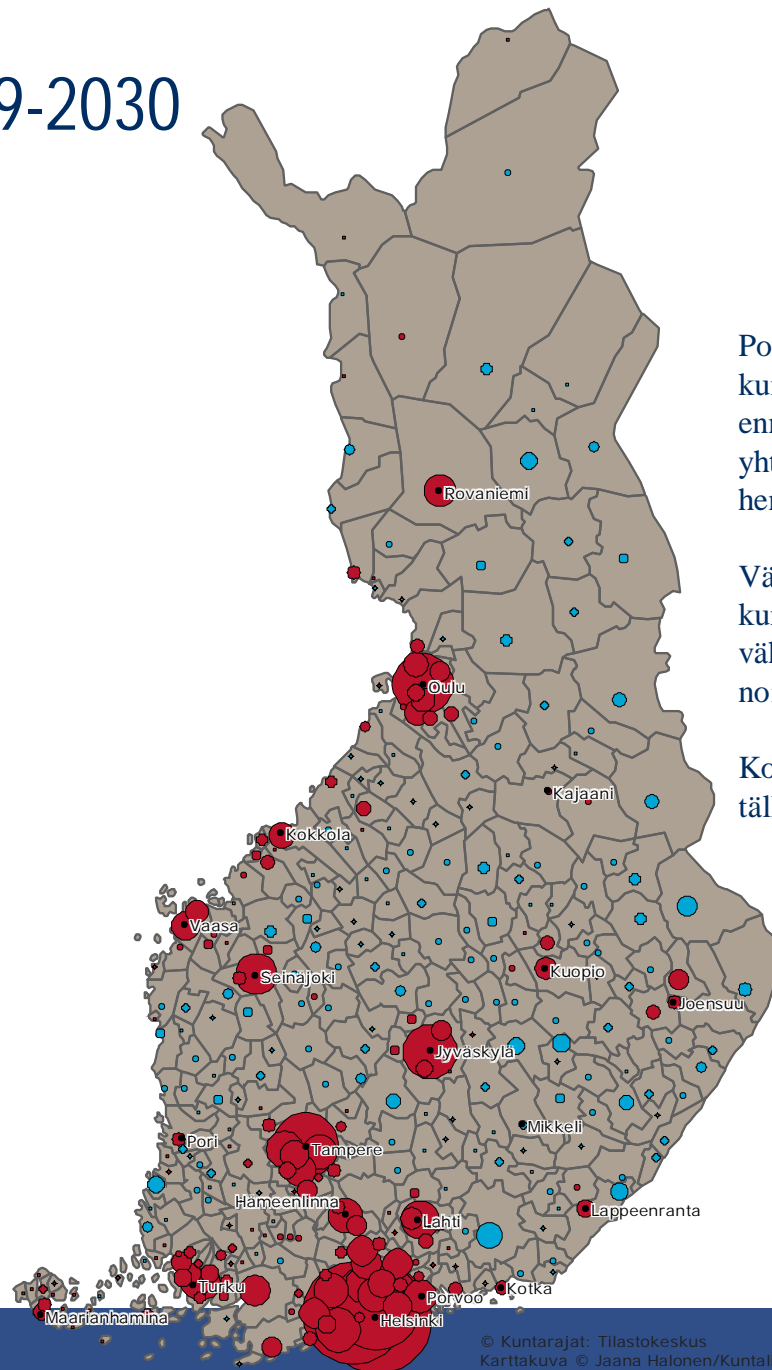
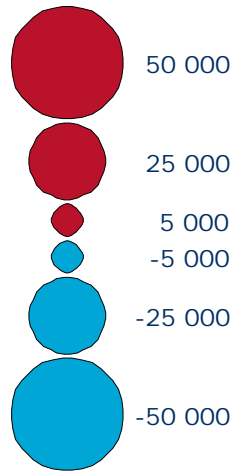
Aluejako 1.1.2011 mukainen – 336 kuntaa

Lähde: Tilastokeskus
Väestöennuste 2009–2060

Väestönmuutos 2009-2030

Muutos 2009-2030
henkilöä

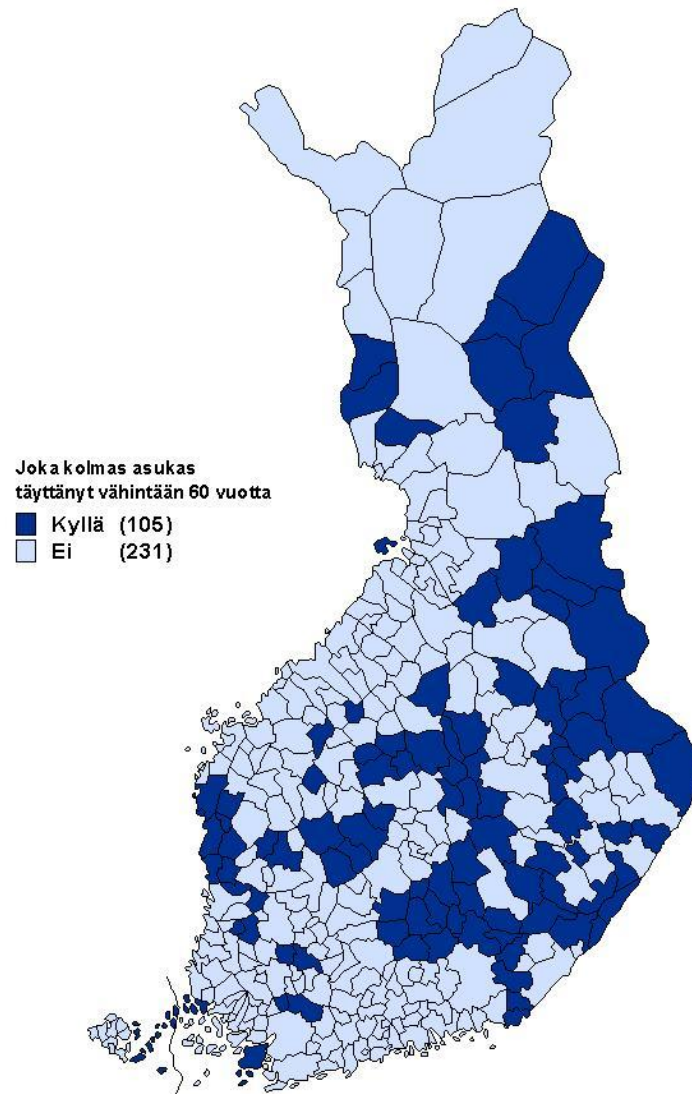
Positiivisen väestönkehityksen kunnissa väkimäärä lisääntyy ennusteen mukaan 2009-2030 yhteensä noin 600 000 henkilöllä.

Väestöään menettävissä kunnissa väkimäärä puolestaan vähenee ajanjaksolla yhteensä noin 100 000 henkilöllä.

Koko maan väestönkasvu olisi tällöin noin 500 000 henkilöä.

Kuva: Suomen Kuntaliitto

Kunnat, joissa vähintään joka kolmas asukas on täyttänyt 60 vuotta (2010)

Aluejako 1.1.2011 mukainen – 336 kuntaa

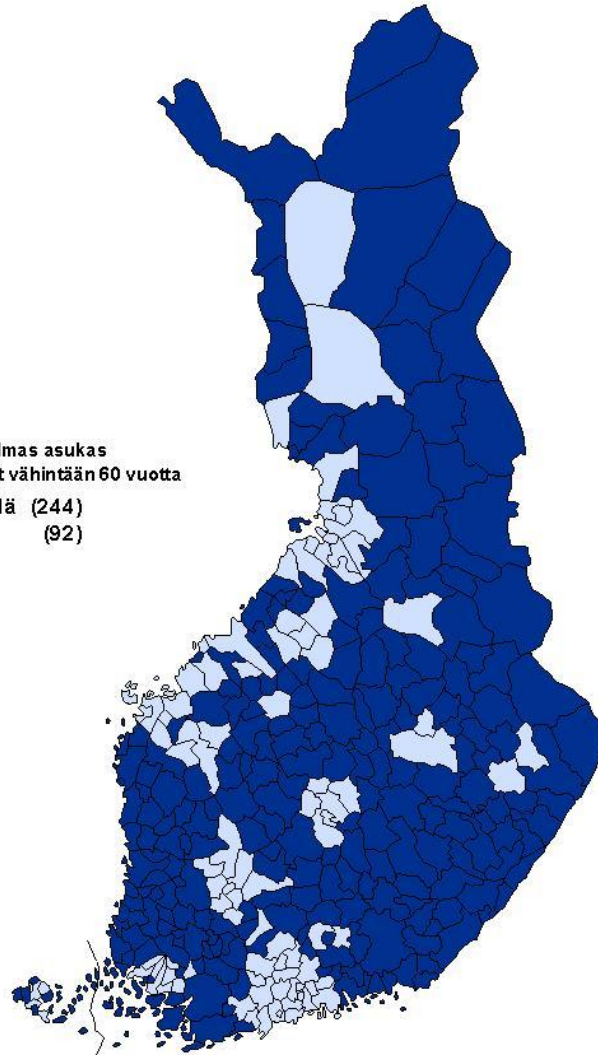
Lähde: Tilastokeskus

Kunnat, joissa vähintään joka kolmas asukas on täyttänyt 60 vuotta (2030)

Joka kolmas asukas
täyttänyt vähintään 60 vuotta

■	Kyllä (244)
□	Ei (92)

Aluejako 1.1.2011 mukainen – 336 kuntaa

Lähde: Tilastokeskus
Väestöennuste 2009–2060

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

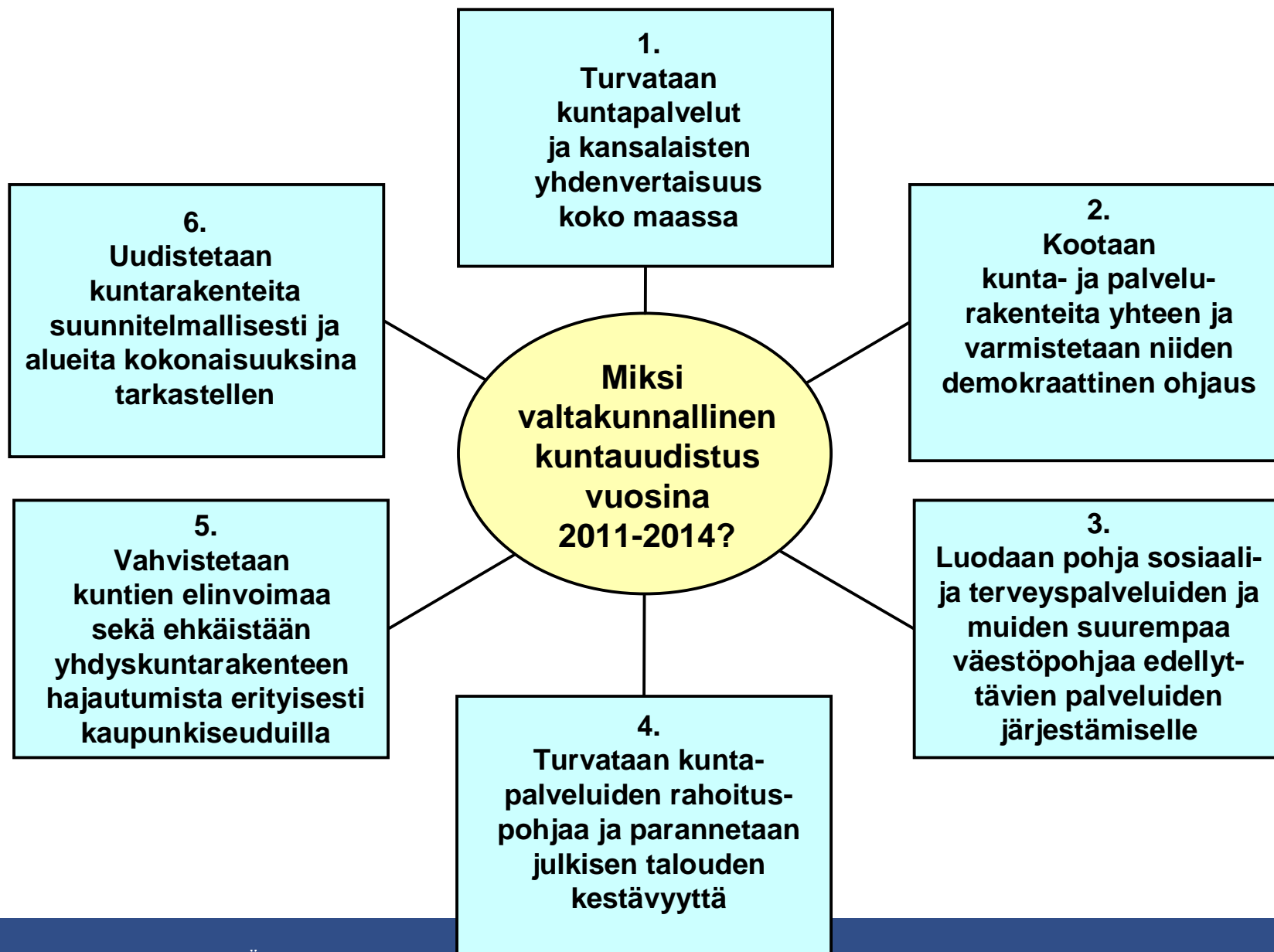
Uudet kunnat 2015

Hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen

- Kuntauudistuksen tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne.
- Vahva peruskunta muodostuu luonnollisista työssäkäyntialueista ja on riittävän suuri pystyäkseen itse vastaamaan peruspalveluista
- Valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen uudistamiseksi säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä, rahoitusta, kehittämistä ja valvontaa koskeva laki. Järjestämislain ja muiden sektorilakien valmistelu sovitetaan yhteen valtakunnalliseen kuntauudistukseen sekä aikataulullisesti että sisällöllisesti.
- Henkilöstön asema muutosprosesseissa turvataan nykyainsäädännön tasoisena
- Selvitetään kullekin alueelle tarkoituksenmukainen kunta- ja palvelurakenne
 - uudistus koskee siis yhtä lailla maaseutua kuin kaupunkiseutuja
- Kuntarakenneuudistus muodostaa perustan kuntalain kokonaisuudistukselle

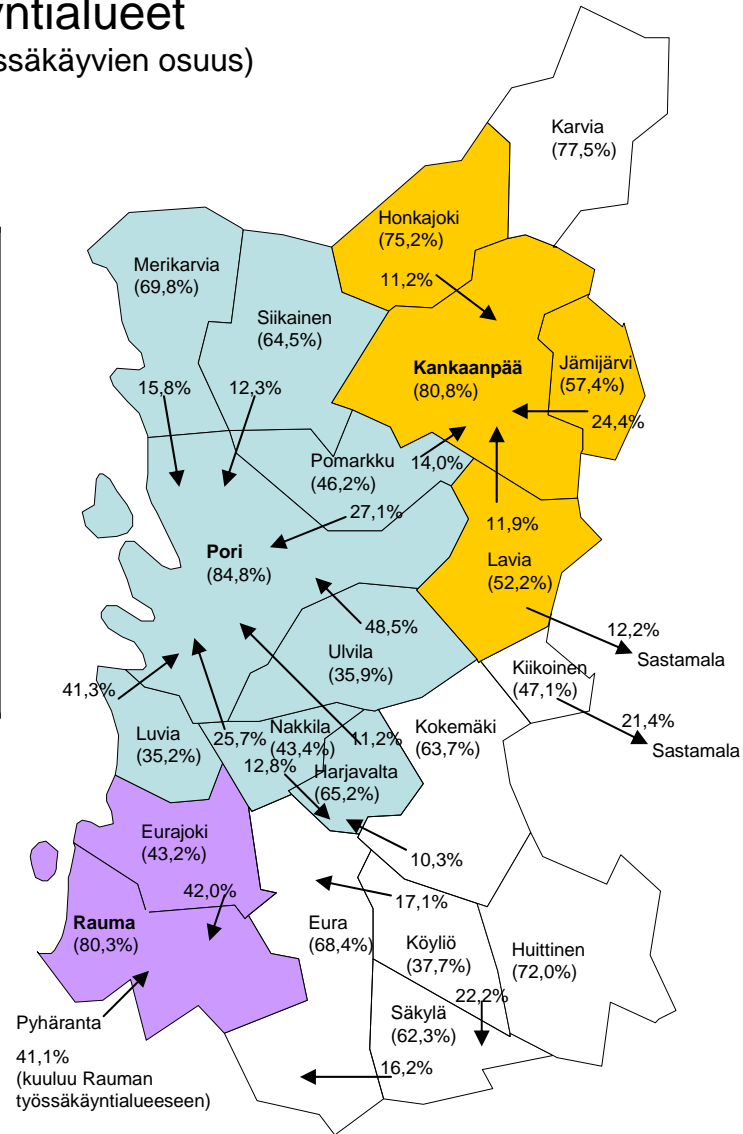
Satakunta: työssäkäyntialueet

(suluissa omissa kunnassa työssäkävien osuus)

Porin työssäkäyntialue: Pori (83 032), Merikarvia (3347), Siikainen (1654), Pomarkku (2460), Ulvila (13 606), Harjavalta (7540), Nakkila (5788), Luvia (3322) yht. 120 749 as.

Kankaanpään työssäkäyntialue: Kankaanpää (12 135), Honkajoki (1878), Jämijärvi (2041), Lavia (1994) yht. 18 048 as.

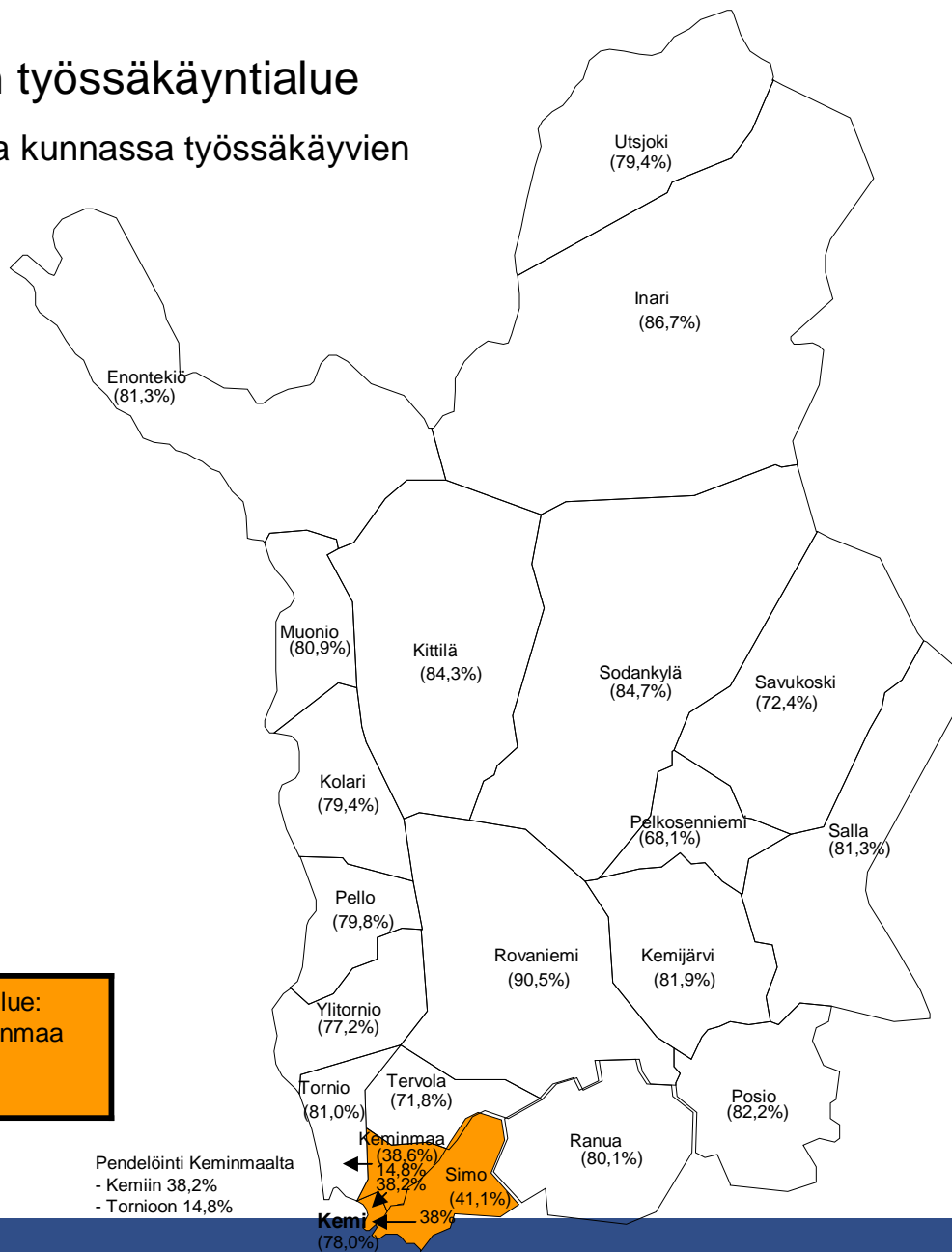
Rauman työssäkäyntialue: Rauma (39 715), Eurajoki (5923), Pyhäranta (2236) yht.47 874 as.

Lappi: Kemin työssäkäyntialue

(suluissa omassa kunnassa työssäkävien osuus)

Kemin työssäkäyntialue:
Kemi (22 537), Keminmaa (8573), Simo (3489)
yht. 34 599 as.

Pendelöinti Keminmaalta
- Kemiin 38,2%
- Tornioon 14,8%

Enontekiö 1876 as.
Inari 6778 as.
Kemijärvi 8418 as.
Kittilä 6183 as.
Kolari 3839 as.
Muonio 2401 as.
Pello 3980 as.
Pelkosenniemi 1008 as.
Posio 3874 as.
Ranua 4337 as.
Rovaniemi 60 090 as.
Salla 4162 as.
Savukoski 1179 as.
Sodankylä 8779 as.
Utsjoki 1297 as.
Ylitornio 4731 as.

Kuntauudistuksen aikataulusuunnitelma

2011	2012			2013	2014
	Asiantuntija-kuulemiset			Kunnallishallinnon rakennelaki	
		Lakiesityksen laatiminen	Hallituksen esitys		
			Lakiesitys EK:ssa		
Kunnallishallinnon rakennetyöryhmä (Ministeri Tölli)	Kunnallishallinnon rakennetyöryhmä (Ministeri Virkkunen)			Uutta kuntarakennetta koskevat ratkaisut	
	Selvitys ja kriteerit				
		Kunta-kuulemiset			
	VALMISTELUVAIHE			PÄÄTÖKSENTEKOVAIHE	

Kuntauudistuksen organisointi

- Uudistuksen poliittista ohjaamista varten asetetaan alkusyksystä ohjausryhmä
- Ohjausryhmä toimii projektipäällikön ja rakennetyöryhmän tukena valmistellen tarvittavia poliittisia linjauksia
- Kuntauudistuksen projektipäälliköksi valtiovarainministeriöön 1.9.2011 – 31.8.2013 filosofian tohtori Arto Koski
- Projektipäällikkö toimii kuntauudistuksen koordinoijana ja vastaa yhteistoiminnassa rakennetyöryhmän kanssa uudistuksen virkamiesvalmistelusta

Kunnallishallinnon rakenne –työryhmän toimeksianto

- Rakennetyöryhmän tehtävänä on laatia
 - Hallitusohjelmassa tarkoitettu selvitys kullekin alueelle tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta
 - Esitys kuntauudistuksen kriteereistä ja toteuttamistavasta, joiden pohjalta
 - > hallitus määrittelee uudistuksen tarkemmat kriteerit ja etenemisen
 - > valmistellaan kuntarakennelaki
 - Esitys on laadittava myös karttamuotoisena
 - Esitys koskee myös Kainuun maakunnan sekä metropolialueen kunta- ja palvelurakennetta (tehtävänä ei kuitenkaan ole arvioida metropolialueen hallinnon rakenteita koskevan erillisen lain tarvetta)
- Jäsenet eri ministeriöistä, projektipäällikkö jäseneksi
- Pysyviksi asiantuntijoiksi Suomen Kuntaliiton edustajat
- Toimikausi vuoden 2011 loppuun

Kunnan talous -työryhmän toimeksianto

- Tehtävänä:
 - Arvioida kunnan talouden ohjausta ja tasapainotusta koskevien kuntalain säännösten mahdollisia kiireellisiä muutostarpeita
 - > ehdotukset HE-muotoon
 - > mahdolliset muutokset voimaan 1.1.2013
 - Laatia hallitusohjelman linjaukset huomioon ottaen ehdotus kuntalain säännöksiksi, jotka koskevat
 - kunnan talouden ohjausta
 - yhteistoiminnan taloutta ja konsernin ohjausta sekä
 - hallinnon ja talouden tarkastusta
 - > kuntalain kokonaisuudistusta varten
- Jäsenet eri ministeriöistä ja Suomen Kuntaliitosta, projektipäällikkö pysyväksi asiantuntijaksi
- Toimikausi vuoden 2011 loppuun

Uudet kunnat 2015

- Lisätietoa kuntauudistuksesta ja taustamateriaalia:

www.vm.fi/kuntauudistus

www.finansministeriet.fi/kommunreformen